

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 18

van **CHRIS JANSSENS**

datum: 3 oktober 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Maatregelen tegen de energiecrisis - Ontkoppeling van het energienet

Vorig jaar stond de Septemberverklaring in het teken van de energiecrisis. De hoge energieprijzen duwden steeds meer Vlamingen in energiearmoede. De Vlaamse Regering heeft 4 miljard euro uitgetrokken om de Vlaamse burgers en bedrijven te helpen in deze moeilijke tijden. Een van die maatregelen was dat Vlamingen niet konden worden afgesloten van het energienet. Volgens minister-president Jan Jambon tijdens de Septemberverklaring van 2022 gold het verbod tot eind april, waarvoor 40 miljoen euro werd uitgetrokken om kwetsbare gezinnen van een minimale levering aan aardgas en elektriciteit te voorzien.

De Vlaamse Regering verwachtte toen een vertienvoudiging van het aantal afnemers dat hier een beroep op zou doen, wat neerkwam op 60.000 gezinnen. Via de Energiehuizen zouden 20.000 gezinnen met betalingsproblemen ontzorgd worden en worden begeleid naar een beter onderhouden verwarming om de factuur te verlagen.

Deze maatregelen zijn niet meer van kracht, maar de energiecrisis is nog niet afgelopen.

1. Hoeveel Vlamingen, zowel gezinnen als bedrijven (graag aparte cijfers indien mogelijk), hebben een beroep gedaan op de maatregel?
2. Hoeveel Vlamingen, zowel gezinnen als bedrijven (graag aparte cijfers indien mogelijk), zijn sinds het stopzetten van de maatregel ontkoppeld van het energienet?
3. Hoelang duurde die ontkoppeling gemiddeld?
4. Hoeveel Vlamingen zijn op dit moment ontkoppeld van het energienet wegens betaalproblemen?
5. Hoeveel Vlamingen worden via de Energiehuizen van betalingsproblemen ontzorgd en begeleid? Bij hoeveel Vlamingen was dat al succesvol?
6. Hoeveel Vlamingen leven momenteel in energiearmoede of dreigen in energiearmoede te belanden?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 18 van 3 oktober 2023

van **CHRIS JANSSENS**

1. Om de impact van de energiecrisis op de huishoudens te verlichten, keurde de Vlaamse Regering in het najaar van 2022 een reeks maatregelen goed.

Naast de verlenging van de periode waarin het voor de netbeheerders verboden is huishoudelijke afnemers af te sluiten van energielevering met twee maanden (van 1 november tot 2022 tot 1 april 2023) werd de bestaande maatregel minimale levering aardgas versterkt en uitgebreid naar de doelgroep huishoudens die hun woning elektrisch verwarmen op exclusief nachttarief. De Vlaamse Regering keurde hiervoor een bijkomend budget van 43,3 miljoen euro goed. Merk op dat in tegenstelling tot de eenmalige verlenging van de periode waarin afsluiten verboden is de maatregel van de minimale levering aardgas al sinds 2011 structureel wordt toegepast.

In de periode van 1 november tot 1 april kunnen gezinnen die via de *prepaid* meter beleverd worden door Fluvius en over onvoldoende financiële middelen beschikken om hun woning voldoende te verwarmen een aanvraag indienen voor een minimale levering bij het OCMW. Deze minimale levering is een halfmaandelijke tussenkomst, goed voor 60% van het gemiddeld energiegebruik voor verwarming tijdens de winterperiode. Sinds afgelopen winterperiode 2022-2023 komen ook afnemers met elektrische verwarming op exclusief nachttarief in aanmerking. De tussenkomsten worden rechtstreeks opgeladen via het voorafbetalingssysteem 'Prepaid' van Fluvius. OCMW's zijn niet verplicht om de maatregel toe te passen. 85% van de OCMW's bood afgelopen winter de minimale levering aan. Ze kunnen 70% van de door hen geprefinancierde bedragen terugvorderen bij Fluvius, die daarvoor vanuit Vlaanderen wordt vergoed. In de winter van 2022-2023 konden de OCMW's tijdelijk en eenmalig 90% van de door hen geprefinancierde bedragen terugvorderen bij Fluvius.

Gedurende de winterperiode 2022-2023 ontvingen 8.082 huishoudens tussenkomsten voor de minimale levering van verwarming. Dit is geen stijging ten opzichte van vorige winterperiodes.

Naast de minimale levering voor verwarming werd ook voorzien om tot 20.000 gezinnen via de energiehuizen te begeleiden bij het onderhoud en de verduurzaming van hun verwarmingsinstallatie. In 2022 werd dit opgestart met oproepen waarop de energiehuizen konden intekenen. Er is hierover nog geen volledige rapportering beschikbaar. Eind 2022 werd beslist om deze dienstverlening toe te voegen aan de basistaken van de energiehuizen voor de periode begin 2023 tot eind 2024. Hiervan zijn ook nog geen cijfers beschikbaar.

Bedrijven komen niet in aanmerking voor bovenstaande maatregelen, waardoor voor deze groep geen cijfers beschikbaar zijn.

2. Aangezien de door u aangehaalde maatregelen enkel van toepassing zijn op residentiële afnemers – en niet op bedrijven – bezorg ik u enkel voor de doelgroep de cijfers voor elektriciteit (tabel 1) en aardgas (tabel 2). Bij wanbetaling kunnen de afnemers enkel worden afgesloten van energielevering na een advies van de Lokale Adviescommissie (LAC), samengesteld uit het OCMW en de distributienetbeheerder.

Tabel 1: Aantal afsluitingen na LAC-beslissing voor elektriciteit

	Beschermd afnemers	Niet-beschermd afnemers
Mei 2023	7	113
Juni 2023	5	86
Juli 2023	7	58

Tabel 2: Aantal afsluitingen na LAC-beslissing voor aardgas

	Beschermd afnemers	Niet-beschermd afnemers
Mei 2023	6	97
Juni 2023	7	77
Juli 2023	1	51

De redenen voor het afsluiten zijn voornamelijk de weigering van het plaatsen van een digitale budgetmeter en in mindere mate de weigering of het niet volgen van een afbetalingsplan.

Daarnaast kunnen klanten zonder recht op minimale levering zichzelf afsluiten door een bepaalde periode geen opladingen voor voorafbetaling uit te voeren (bijvoorbeeld door afwezigheid). In dat geval kan de afnemer enkel maar energie verbruiken na een oplading. Cijfers van het aantal zelfafsluitingen vanaf 1 mei 2023 vindt u in tabellen 3 en 4.

Tabel 3: Aantal zelfafsluitingen langer dan 24u voor elektriciteit

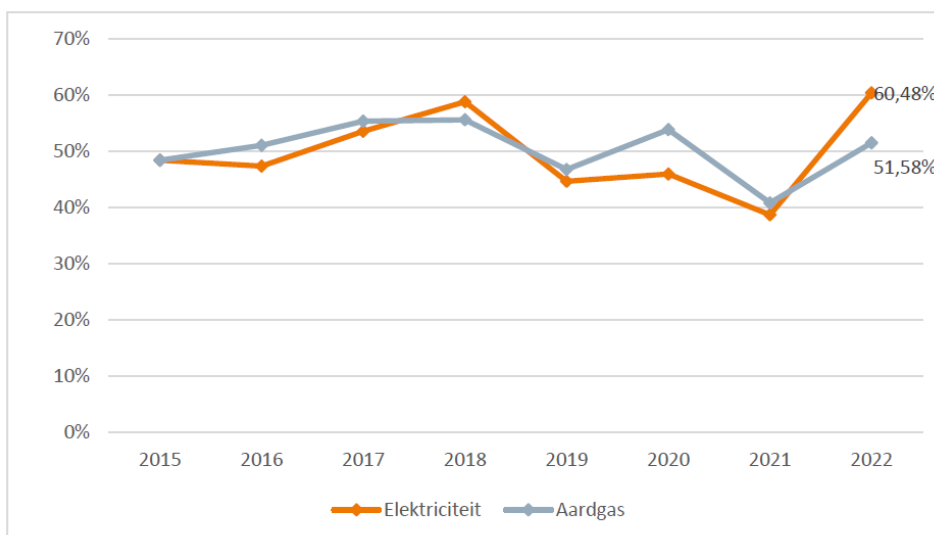
	Beschermd afnemers	Niet-beschermd afnemers
Mei 2023	68	158
Juni 2023	99	201
Juli 2023	78	281

Tabel 4: Aantal zelfafsluitingen langer dan 24u voor aardgas

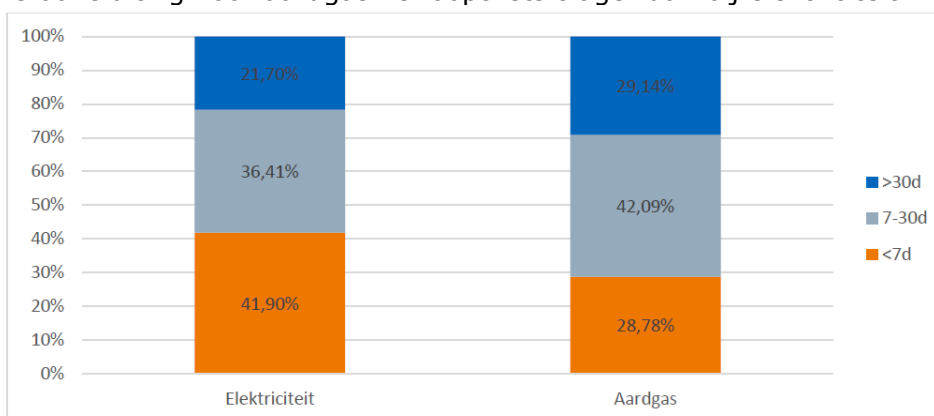
	Beschermd afnemers	Niet-beschermd afnemers
Mei 2023	384	1.138
Juni 2023	210	826
Juli 2023	179	1.343

U kan deze cijfers ook altijd rechtstreeks consulteren op deze website: <https://www.vreg.be/nl/energiemarkt-cijfers>. Een uitgebreide analyse wordt jaarlijks gepubliceerd in het sociaal rapport van de VREG en is terug te vinden via deze link: <https://www.vreg.be/sites/default/files/document/rapp-2023-11.pdf>.

- Onderstaande figuur toont het aantal heraansluitingen, desgevallend na positief LAC-advies, ten opzichte van het totaal aantal afsluitingen na positief LAC-advies op 31 december 2022, en dat zowel voor elektriciteit als voor aardgas. Voor 2023 zijn er hierover nog geen cijfers beschikbaar. Volgens Fluvius is er geen reden om aan te nemen dat de cijfers van 2023 significant zouden verschillen van die van 2022.

Onderstaande figuur toont de termijn waarbinnen afgesloten gezinnen terug konden worden aangesloten op het distributienet na een LAC-beslissing in 2022, en dit zowel voor elektriciteit als voor aardgas. Hieruit blijkt dat het grootste deel van de gezinnen die afgesloten werden binnen de 30 dagen terug werd aangesloten. De heraansluiting voor aardgas verloopt iets trager dan bij elektriciteit.

- Deze cijfers worden maar eenmaal per jaar samengesteld. Op 31/12/2022 waren er in Vlaanderen 818 meters voor elektriciteit en 949 voor aardgas die werden afgesloten na een LAC-advies en op die datum nog niet waren heraangesloten. In 2023 zijn er maandelijks gemiddeld 100 afsluitingen na een LAC-beslissing.

Er kan geen sluitende indicatie gegeven worden welke gezinnen daadwerkelijk afgesloten zijn/blijven van elektriciteit en aardgas wegens betaalproblemen omdat:

- circa 50% van de aardgasklanten en circa 60% van de elektriciteitsklanten relatief snel opnieuw wordt aangesloten;
- er gezinnen zijn die na afsluiting verhuizen en op naam van een ander gezinslid een nieuw leveringscontract sluiten;
- de betrokken afgesloten woningen leegstand betreft.

- We beschikken niet over sluitende cijfers. Op dit moment heeft slechts een minderheid van de energiehuizen een uitgebreid klantenregistratiesysteem waarin al de klantencontacten en het onderwerp van hun vraag geregistreerd worden. We weten wel dat er bij alle energiehuizen een grote stijging was van het aantal klantencontacten; voor allerlei vragen waaronder hulp bij betalingsproblemen, maar dat laatste is slechts een minderheid waarbij bv. kan worden doorverwezen

voor een energiescan of kan worden geholpen met een vergelijking van energieleveranciers met het oog op een leverancierswissel.

6. Het Platform tegen Energiearmoede publiceert een jaarlijkse Barometer Energiearmoede. Die meet de energiearmoede in Vlaanderen aan de hand van drie indicatoren:
 - 'gemeten energiearmoede': deze huishoudens besteden een te groot deel van hun beschikbaar inkomen aan energiekosten (10,4%);
 - 'verborgen energiearmoede': deze huishoudens bezuinigen aanzienlijk op hun energiegebruik, waardoor hun energiekosten abnormaal laag zijn in vergelijking met gezinnen die in een gelijkaardige situatie leven (3,9%);
 - 'subjectieve energiearmoede': deze huishoudens geven aan dat ze het financieel moeilijk hebben om hun woning voldoende te verwarmen (1,6%).

Rekening houdend met overlap tussen deze categorieën kampte 14,8% van de Vlaamse residentiële afnemers in 2021 met een vorm van energiearmoede. Op 2,9 miljoen huishoudens gaat het volgens deze definitie om ongeveer 430.000 huishoudens.